

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ. 50 կ., ամիսը՝ 1 ռ., Հատուկ 5 կոպեկի, Բաժանորդ գրեւում են թիֆլիսում միմեայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան Հասցեն՝ Тифлисс. Редакция «Нор-Дар»
կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատանը բաց է առին օր (բացի տոն օրերէն) ժամը 9-էն մինչեւ 2-ը: Յայտարարութիւնները ընդունուած են առաջին յիշուեցողով: Յայտարարութիւնները բաժին 2 կ., ընկալանքի համար իրականացուելի:

Ա Ն Օ Ն Ս

Երեքշաբթի, ապրիլի 10-ին թիֆլիսի Ազն. բանկի
Թատրոնում տեղի կունենայ

ՀԱՐՄՈՆԻՊԻԱՆՈՒ ԵՒ ՀԱՐՄՈՆԻՈՒՄԻ ՎԱՐՅ ՎԻՏՈՒՅՈՂ

Վ. Ի. ԳԼԱԽԱՉԻ

ԵՐԱՐՈՐԻ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ

ԿՕՆՑԵՐՏԸ

մասնակցութեամբ իտալական օպերայի երգչուհի ԷԼԼԱ ՄԱՐԻԱՅԻ:
Տոմասկիները և ծրագիրը ծախուած են Կ. Մ. Երեքշաբթի դաշնա-
մուրները և գաշնակի դեպօլում, Իօլովիսիկի, № 8.

1-1

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագրի բնու

Բրոնիկոն.— Լուրեր:

Բաղադրական.— Բաղ. լուրեր:

Յայտարարութիւններ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՆՈՐ-ԴԱՐԻ

ՀԻՄՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՅՈՂ

ՀԱՌՄ, 30 Տարեւ. — (Ստեփանի
գործակ.) Մեծ Իշխան Պետրոս Նի-
կոլայեան իւր ամուսնու հետ Բը-
րինգի ժամանեց. նոյն Բարձ-
րութիւնները վաղը Անտիպարի կը
գնան: Ստէնլին Եգիպտոսից նոյն-
պէս Բրինգի ժամանեց: Թագա-
ւորն և Կրիստին շնորհաւորական
հռչակներով ուղարկեցին Ստէն-
լին, որը վաղը Կաննից անցնե-
լով, Հռոմով կը լինի: Իտալական
աշխարհագրական ընկերութիւնը
Ստէնլին, յատկապէս ի պատիւ
նրա ձուլած ոսկէ շքաբամ ու-
ղարկեց:

ԲԵՐԼԻՆ. — Այստեղ կալուածա-
կան քաղաքականութեան, մասնա-
կան ներմուծողի Հայաշահութի-
ւոյ վրայ դրած մօզքի դէմ ե-
ղած խիստ յուզմունքն իւր վրայ
ուշադրութիւն է գրաւում: Կարճ-
ւում է, որ բերուող խոզերի ար-
գելումը շուտով կը փոքուի:
ՎԻՍՏՐԱՒԵՆ. — Տեղի ժամանեց
Վիլհելմ կայսրը և այցելեց Ելե-
սաէտա կայսրուհուն:

ԲԵՐԼԻՆ. — Բուլղարական գոր-
ծակալ Մինչևիչը, սերբիական կա-
ռավարութեան անբաւարարութիւն
պատճառով լինելուն համար, հե-
ռացաւ այստեղից:

ՍԵՒՆԻՐ, ապրիլի 10-ին (ն. տ.). —
Սեւիսի թուրքերի և քրիստո-
նէական միջև զինեալ նշանաւոր
ընդհարումն տեղի ունեցաւ:
Սպանուածներ և վերաւորուածներ
շատ կան: Թէ ինչպէս վերջացաւ
ընդհարումը, յայտնի չէ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. — Կառավարական
տեղեկութիւն. «Սոյն տարուայ
փետրուար ամիս ընթացքում և մարտի
օկտեբրներում մի քանի բարձ-
րագոյն ուսումնարանների ուսա-
նողների մէջ անկարգութիւններ
տեղի ունեցան: Խառնակութիւննե-
րն սկսուեցին Մոսկուայի Պետ-
րովսկի գիւղատնտեսական ձեռա-
րանում եւ արձագանգ տուին
Մոսկուայի և Պետերբուրգի համա-
սարաններում, Պետերբուրգի տեխ-

նիկական հեռացրած են 31 հոգի,
Մոսկուայի համալսարանից հեռա-
ցրած են 55 հոգի, վաղուած են
3 հոգի, Պետերբուրգի համալսա-
րանից հեռացրած են 20 հոգի,
վաղուած են 2 հոգի, Պետեր-
բուրգի տեխնիկ. ինստ. հեռաց-
րած են 23 հոգի, վաղուած են
2 հոգի, Պետերբուրգի անտառա-
պանական ինստիտուտից հեռաց-
րած են 13 հոգի, վաղուած են
2 հոգի, Մարիովի անասնաբուժա-
կան ինստիտուտից հեռացրած են
39 հոգի, վաղուած են 6 հոգի:

«НОВ. ВР.»-ն հաղորդում է, որ
ներքին գործերի մինիստրութեա-
նը խնդրամատոյց են եղել, որ թոյլ
տրուի օգտակար պատային ռուս-
բելգիական անասուն ընկերութիւն
հիմնուի 20,000 միլ. Ֆրանկի դրա-
մաբլիով:

Վօլընի նահանգի ազնուակա-
նութիւնը խնդրամատոյց է լի-
նում, որ գերմանացիներին ար-
գելուի այդ նահանգում հողեր
գնելու:

Պետական կալուածների մինիս-
տրութեան մէջ գինու կեղծումի
խնդրի առթիւ նշանակուած ա-
ռանձին լանձնաժողովը որոշեց,
— զանազան գինիներ պատրաստե-
լու և ինքնակալ մինիստրութեան,
քաղաքների և ոստիկանութեան
ներկայացուցիչներից կազմած ա-
ռանձին վարչութեան վերահսկո-
ղութեան:

ԲԱՌՈՒՄ. — Այսօր կէսօրուայ
ժամը 3-ին թիւրքական «Աուլ-
թանէ» նաւով տեղի ժամանեց ի-
տալական թագաժառանգը, որ
ճանապարհորդում է հերցոգ Գե-
Պօլէնցօ անունով: Թագաժառան-
գը Բաթումում կը մնայ մինչև
վաղը. այս տեղից գնում է Քու-
թայիս. կանցնէ հնադարեան Գե-
լաթի վանքը և կուղևորուի Թիֆ-
լիս, Բագու և Անդրկասպեան
երկրներ: Թագաժառանգին զինա-
ւորեցին ռուսաց վարչական ան-
ձեքը, թիւրքական և իտալական
հրապատնեքներ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 31 Տարեւ. — Շ.Ս.
Պ. Դեյա-ն հաղորդում է, որ Բու-
խարայի էմիրը մտադրէ է այս տա-
րի Պետերբուրգ գնալ: Ի միջի ա-
յլը նրա նպատակն է իւր որդուն
զինուորական ուսումնարան (պա-
ժերի կորպուս) տալու:

Պարսկաստանում երկաթուղիներ
շինելու են Պօլեակովն ու Մերէյ-
էսաբ, որոնք արդէն ուղևորեցին
Պարսկաստան:

Վաճառականական արաբներն
նաւերի ռուսաց ընկերութիւն հիմ-
նելու հարցը կրկին յարուցուած է
և այդ ընկերութեան կանոնա-
դրութիւնն արդէն մատուցուած է
մինիստրների ժողովին: Ընկերու-
թեան նաւերը կը բանեն Բալտիկ
և Սև ծովերի վրայ: Վարչութիւ-
նը Պետերբուրգում կը լինի, իսկ
Օգեստայում — Սև. ծովին բա-
ժանուածքը. բոլոր անդամներն և
ծառայողները ռուսաց հպատակ-
ներ և լուսադաւաններ պիտի լի-
նին:

«Тражд.»-ը հաղորդում է, որ
Վիլհելմ կայսրը Պետերբուրգից
կուղևորուի հարաւ. արևմտեան
Ռուսիա, որտեղ միտք կայ նոյն-
պէս մեծ զօրախաղեր կազմելու,

իսկ այնուհետև կուղևորուի հիւ-
սիս-հարաւային Ռուսիա, որտեղ
մեծ որսորդութիւն է լինելու:

«НОВОСТИ»-ն հաղորդում է, որ
պետական խորհրդին մատուցուած
է մի նոր օրինագիծ կրթական
ցենզի համար տրուող արտօնու-
թիւնների և առաւելութիւնների
կանոնադրութիւնը փոփոխելու
մասին. նոյնպէս մատուցուած է
պետական ծառայողների համար
հիմնուելիք թօշակատու գանձա-
րանների լրակատար կանոնադրու-
թիւնը:

Անհրաժեշտ է համարուած իւ-
րաքանչիւր տարի երկրագործական
ուսումնարանների ճաշկերտներին
ընդհանուր քննութեան ենթար-
կել:

ՄԱԳԻՐԻ. — Վալենցիայում մեծ
անկարգութիւններ տեղի ունեցան.
մօտ 15,000 հոգի ներս խուժե-
ցին կարլոսեան ժողովարանը, կահ-
կարամիքն այրեցին և գնացին
գէպի եզուիտների վանքը, որն
աշխատեցին կրակել: Զօրք ստի-
պուած էր ամբոյի վրայ հրացան
արձակել, որի ժամանակ 3 մարդ
վիրավորուեցան: Պատգամաւորնե-
րի ժողովին լայնարարուած էր, որ
եօթը ժամուայ ընթացքում խու-
վարաները քաղաքի տէր էին
դարձել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 1 Տարեւ. — Բարձ-
րագոյն շնորհուած ս. Ալէքսան-
դրը Նևացու շքանշան առանց
զարգարանքի — Պրանսիայի ռուսաց
դեսպանապետ Բարոն Մօրէնհէյմին,
Թիւրքիայի ռուսաց դեսպանապետ
Նելիզովին, սահական դեսպատա-
մէտի կառավարիչ Զինովիէին. ս.
Ստանիսլաւի 1 աստ. շքանշան

— Թիֆլիսի նահանգի պետական
կալուածների կառավարիչ Խատի-
սեանին, կովկասեան շրջանի ճա-
նապարհների հաղորդակցութեան
կառավարիչ օգնական Զաքիւին և
հայոց սրբազան սինօդի անդամ
Դաւիթեանցին և Խուզավերեան-
ցին: Նշանակուած են — արտաքին
գովծերի մինիստրութեան ասիա-
կան դեսպատատմէտի գործակա-
ր Լեսարը — Բուխարայում քաղաքա-
կան գործակալ, իսկ Բուխարայի
քաղաքական գործակալ Չարկովը
— իշեալ դեսպատատմէտի գործա-
կար:

ՀԱՌՄ, 3 Տարեւ. — Երեկ Մեծ Իշ-
խան Պետրոս Նիկոլայեան իւր ամուս-
նու հետ Վիլհելմ և իշխանական
նաւով Բրինգից Զերնօգորիա ու-
ղևորուեցաւ:

ԼՕՆԻՕՆ. — Կրետէ կղզուց եկած
տեղեկութիւններից երևում է, որ
թիւրքական զինուոր-ժանդարմնե-
րի գէտ ըրիստոնէանների վերջին
բողոքները արդարացի են. այդ
գործի վերաբերմամբ ձեռնարկա-
ւուած են ժանդարմական մի փոխ-
ապալ և մի հասարակ զինուոր, ո-
րոնք գլխավոր մեղաւորներ են
ճանաչուած:

ՎԵՆԵՍԱ. — Մինիստրութիւնը
վճեց զինվ. բանուորների մայի-
սի 1-ը տօնելու ցանկութեան,
երբ տեղի կունենան բանուորների
ընդհանուր ցույցերը. բայց պետա-
կան այն գործարաններում պիտի
լինին ցույցերը, որտեղ այդ
բանից արդիւնաբերութեանը վնաս
չի հասնիլ. այն բանուորները, որ
մայիսի 1-ը կը տօնեն առանց

Թողալութիւն ստանալու, պատժի
կ'ենթարկուեն:

Հիւսիսային Բօհեմիայում գոր-
ծարանատերերն երկիւղ են կրում,
որ նոր արեւնահեղ անկարգու-
թիւններ տեղի կունենան:

Այսօր Վեննայում ներքին հի-
ւանդութիւնների մասին բժշկա-
կան կոնգրէս կը գումարուի: Կօն-
գրէսին կը մասնակցեն 500 բժշկ-
ներ, որոնց թւում կը լինին նաև
ռուս և ֆրանսիացի բժշկներ:

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Մեծ պատիւ միայն մեղ մօտ է, որ
ընտրութիւններ են կատարուած Կ. Պօ-
ւից մեղ գրում են, որ մարտի 19-ին
կատարուել է այստեղ Ազգային Ժողովի
եկեղեցական ասիւն երեսփոխանների
ընտրութիւնը: Բուլղարի բացարձակ
առաւելութեամբ ընտրուել են եպիս-
կոպոսները Ա. Վիճակի համար Ամեն.
Մեթոդիսկի սրբազան Մուրադեարը, Բ.
Վիճակի համար Գեր. Գրիգորիս սրբազան
Ալէքսանդր և Գեր. Գրիգորիս սրբազան
Սրուանձաւանը, իսկ Բ. Վիճակի համար
ընտրուել են Ներսէս Ժ. վարդապետ
Ասլանեանը և Յակոբ Ժ. վարդապետ
Փափաղանը: Ոյ որ Կ. Պօւից ազգային
գործերի հետ ծանօթ է, գրում է մեղ
ԲՄԻՍԿԵՐ, այս ընտրութեամբ շատ
բան է պարզուած, մասնաւոր որ ընտ-
րութիւն կատարողները եկեղեցականներ
են և ընտրուողներն էլ նոյնպէս: Ընտ-
րուածներից Ամեն. Մեթոդիսկի սրբա-
զանը հաւանական է, որ չլինուի
երեսփոխանութեան պաշտօնը:

Արդէն «Նոր-Դար»-ի ստացած հեռա-
գիրներից ընթերցողները գիտեն, որ
առկութեան զինվ. Անդրկասպի խորհուրդ-
ներին, սկզբունքով ընդունել է Հայաս-
տանում մի քանի բարեփոխութիւններ
անել. այսպէս օրինակ պետք է փոխուի
բոլոր հին դատարանները և նրանց տեղ
նոր, իրաւաբան դատարաններ: Նշանա-
կուին, նահանգապետների օգնականները
բրիտանականներից նշանակուին և կազ-
մուին ժանդարմական փոքրիկ գնդեր,
որոնց սպանորի կէսը բրիտանականներից
է լինելու: «Standard»-ը հաղորդում է,
որ իւրաքանչիւր հայկական նահանգում
այդ ժանդարմական գնդերը բաղկա-
ցած պիտի լինին 400—500 հոգուց: Այդ
ժանդարմների պիտի լինեն և լինեալ
մահապալական վարչութիւնների ապօրի-
նութիւնների և կամայականութիւնների
առաջն առնել:

Խմբագրութիւնս անկարող լինելով
բոլորին առանձին-առանձին պատասխա-
նել, սրանով յայտնում է իւր չնորձա-
կալութիւնն այն նամակների եւ հեռա-
գրիների համար, որ ստացուել է Չասա-
րակութեան գիտակցութեամբ յայտնած
համակրութիւնը, որը ձեռք բերելու
համար մեր կարողութեան չափ աշխա-
տում ենք հետեւելով մեր խղճի եւ մտքի
թելադրութեան:

Ապրիլի 5-ին (այսօր) Թիֆլիսի ազ-
նականների բանկի Թատրոնում տ.
Սաթիլի Զօհրաբեան տալ. և պալ. Թա-
տերասէրների մասնակցութեամբ տալու
է մի ներկայացում, ուր առաջին անգամ

Կը ներկայացնեն պ. Գեորգ Զմեկեանի գրած մի նոր պիէսը՝ «Վարժուհի» անունով, կամ զիս 3 արարուածով անցըր պատահում է Թիֆլիսում Բացի այդ կը ներկայացնեն նաև «Վառ» քի իմ վեպը՝ Ֆարս-Վոլեյի մէջ արարուածով, հեղ. Տէր-Գրիգորեանցից:

ՎԵՐԻՆ-ԱՌՈՒԼ ԻՍԻՑ.—Մեծ պատերազմի մի տեսակ բարերար աղբիւրներն է արև աղբիւրներն վրայ առաջարկում է իրազեկուած են մասամբ մէկը միւսից յետոյ մի չար գեղեցիկ նախագծեր: Ամենալիակաւոր բոլիւ պ. Մահ-պաղեանին հրաւիրել է Մոսկուայից վերադառնալ ազատուցանք Մոսկուայի աշխարհահռչակ «Հաւերից», զանազան ինքնու զալաքներէ և հեղինակներէ, այժմ մնում է իրազեկուած դեղատան հարցը: Հարկաւոր է անպատճառ հրաւիրել մի հմուտ և արժանաւոր դեղ պատրաստող:

—Վանքի և զարդաների հոգաբարձութիւնը աղքատաց զուարթ մասին դիմել է զրաւոր պ. Հայրապետ Արապա-նեանցին, բայց նա, ինչպէս հոգաբարձութիւնի տեղեկացանք, ըստ իւր հին սովորութեան ոչինչ պատասխան տալու միտք չունի: Սա էլ մի տեսակ մոլոր է մեղանում տարիներով դործ, զրամ կառավարել և չբարեհաճել հաշիւ ներկայացնել հասարակութեան... ուրիշ հասարակութեան մէջ այդտեսակ խնդրո-նութիւնը կատարել իւր արժանի պատիժը, բայց մեղանում ներքին է, մոգա է...:

—Նուիրատունները ժողով կազմելով վճռեցին մի ամուսայ ընթացքում վճարել հոգաբարձութեան զարդաներին զո-հաբերած զուարթները, ինչպէս լուում է շատերը վճարում են արդէն:

—Հոգաբարձութիւնը և ուսուցչական խումբը ձեռք ձեռքի տուած աղողու-թեամբ դործում են: Ամեն կիրակի ծառ-դական երկուս ժողովներ են լինում, ուր խօսում է երկուսն սերտից դա-տիարակչական խնդիրներ մասին, սա-կան երէկ, ինչպէս ցարժ արտի խնդիր, այս մասին հոգաբարձութեան և աւագ ուսուցչի մէջ «վարչական» խնդիր է ծագել: Տայ Աստուած, որ այս խնդ-րին առանց սուր կերպարանք ստանա-լու խաղաղութեամբ վերջանայ...:

—Առաջարկուեց կառուցանել և մի նոր բաղնիք, ժողովուրդին, խօսեցին, վի-ճեցին, բայց երբ մեծ պատը հակառակ էր այդ դործին, այդ պատճառով էլ չը իրադրութեանց...:

—Հարուսեան մաքրութեան վրայ հակոյնքը, քանի գործը նոր էր և տաք խօսեցին, դեղեցիկ նախագծեր և օգտին արդեանք չինեցին և մեր Աղօլիսը մաք-րութեան կողմից Պարզիկին նմանեցնել կամեցան, բայց երբ սա էլ դարձեալ մեծ պատը պատճառով չիրադրութեանց, մնացին նոյն կեղտոտ, աղքատ փողոց-ները, աստղած միջերով, կատուներով և զարչահոտութիւններով...:

ԱԼԷԿՍԱՆԴՐԱՎՈԼԻՑ. — Մեղանում յայտնի Ձիթողեանները որդիւ պ. Պողոսը նորերումս Եւրոպայից վերադառնալով հայրենից կաշի գործարան և դարձրի գոր-ծարան բանալու ձեռնարկած է: Պ. Ձի-թողեանի ձեռնարկութիւնը որպէս անդրանիկ գործ սկզբում, երբ, կպա-հանջի տոկոսութիւն և մեծ գոհ, սա-կայն այդ շահաւետ արդիւնաբերութիւ-նը, մեր կարծիքով, կյաջողութիւն տալով մեծամեծ օգուտներ ինչպէս տեղացի ժողովուրդին, այնպէս էլ իրեն պ. Ձի-թի: Ցանկանալով կատարեալ յաջողութիւն պիտի աւելացնենք, որ պ. Ձիթողեանը այնպիսի դրամատէրերից է, որ միտ աշխատել է թէ իւր ձեռնարկութիւննե-րով և թէ նուիրաբերութիւններով օգնել իրեն շրջապատող հասարակութեան:

—Մի քանի յայտնի վաճառականներ

դիմում են խարդախ միջոցներով աւելի զինելով իրենց ապրանքները տաղանքե-լու: Դերձիկներին հետ պայմանաւորում են վճարել նրանց յայտնի տոկոս այն ապ-րանքներից, որի համար իրենք ծախելու կաշխատեն չորեք կարել տոկոսների վրայ: Պայմանաւորուած դերձիկը առաջնոր-դում է ձեռք դէպի այն վաճառատանը, որտեղից աւելի ստանում է օգուտ, տո-կոս իւրաքանչիւր արշինից: Ինչ ասել կուզէ, որ դերձիկը կաշուց դուրս է գալիս հաւաստելու հենց միևնոյն ապ-րանքի մասին թէ՛ այնտեղ փառ է սա լաւն է, պիտի է և այլն այլն:

Այսպիսով աղողում են իւրաքանչիւր արշինից խարդախութեամբ աւելի զին-կողով և միմեանց մէջ բաժանել: Մե-ծածախս անել չինել խարդախ միջոց-ներով պատիւ չի բերել ի հարկէ:

Ի մօտոյ ծանօթ լինելով վաճառա-կաններին շրջանին, կառաջարկէինք սպա-ռողներին զոգուանալ և դերձիկներին ա-մենին հաւատ կ'ընծայել:

ՊՕԼՈՒՔԻ ԻՍԻՑ.—Փոխադարձ օգու-թեան գաղափարը օտար չէ հայ գիւ-ղացու համար, մասնաւոր երբ նա դեռ ևս չէ վիշաղած: Իրա մի լաւ օրինակը տեղի ունեցաւ Ստեփան Պողոսի իրա-գիւղում, որը Գիւղեանց շատ հեռու չէ գտնուում, մարտի 2-ին հրդեհ ծագեց և այրուեց մի խեղճ գիւղացու գոմ մէջի բոլոր խեղճով, անասուններով: Անասունները թուով 10-ն էին՝ գոմէջ, եղ, կով և այլն: Գիւղացիք թէ և օգ-նութեան հասան, բայց ոչինչ չկարողա-ցան աղատել: Հրդեհից յետոյ գիւղա-ցիք տեսնելով, որ խեղճը գիւղացու հա-մարեա իւր բոլոր հարստութիւնից, իւ-կոյն իրենց մէջ ժողովարարութիւն ար-ին և ժողովեցին 20 տաւար և 16 բուրդի փող: Իսկ մի պարոն էլ խոս-տացաւ նրան տալ կէփ գոմէջ: Անշուշտ այսպիսի երեւոյթները միթէրարկան են և զօլութեան արժանի:

ՊԵՏԵՐՈՒԹԻՒՆ մեզ հաղորդում են, որ պ. Մ. Վարդիկեանը երկու անգամ քննութիւն տալուց յետոյ մտել է տեղի բաժնադրոյն երաժշտական ուսումնարա-նը: Նրան ընդունել են պետական հա-շուով: Պրոֆէսոր Գաբէլը, որի մօտ ա-շակերտում է պ. Մ. Վարդիկեանը, յայտ-նել է, որ Մ. Վարդիկեանը կարող է լաւ ապագայ ունենալ: Ցանկանում ենք կատարեալ աղողութիւն: Մ. Վարդի-կեանը, յոյս ունիք, անկասելի չի մնալ մեր հասարակութեան մէջ:

ՍԱՂԱՆԻՑ (Շամախու գաւառ).—Մեղանում կատարեալ գարուն է, գիւ-ղական աշխատանքն արդէն սկսուած է, գիւղացոց մի մասը արթն թռել ժա-նդի ու ձմեռուայ քնից ազատելով՝ խոր-ակոսներ է ձգում, որտեղ հազախատիկ-ներին հետ թաղելու է և իւր դարձը իսկ գիւղացոց միւս մասը այգիների վրայ է աշխատում: Ցաւօք սրտի պէտք է ասել, որ այդ աշխատանքը գիւղացի-ներից մի քանիսի այգիները մի քանի վիշտակար և միանշանակ աւելի արի-կաների սրի ճարակ են եղած օրերումս: Այս գիւղը Շամախու առաջնակարգ գիւղերից մէկն է, մարդը շատ է ցաւում լսելով այդ գիւղից այգիների անախորժ երեւոյթ: Հասարակութիւնն ամեն ջանք գործ է դնում արմատախիլ անելու այդ աւերիչ ձեռքերը, այդ գործում հասա-րակութիւն կազմող անհատները երբ ձեռարկութեան թերի տակ կ'ծածկեն թէ բարեկամութիւնը, թէ աղակաւոր-ութիւնը, թէ դրացիութիւնը, այն ժամանակ կ'հասնեն իրենց նպատակին: Նպատակին հասնելով՝ թէ ազատած կ'լինեն երկար տարիների ընթացքում մեծ ջանքերով հասունացրած և ընտանիքին անուշ, խոտաւայէն և կենսա պարզեղ դրացու այգին մի գիւղեացու մէջ սրի ճարակ:

Պառնալուց և ի՞նչ գիւղի անունն ի՞նչ առաջացած ըրծը ջնջած և մաքրած կը լինին:

Հասարակութիւնը այդ ջանքերին քիչ չ'օգնեց և տեղին եկեղեցու բնակից ա-սուած քարոյներն այդ առիթով:

Մեր աշխատակից Վարսամը մի առ-ժամանակ անձնական գործերով Բա-ղու գնալու ստիպուած լինելով իւր մասնախօսութիւններն ախմայ դադ-րեցրել էր: Այսուհետեւ ըստ պահանջ-ման հարկին ևս ըստ չափու կարող-ութեան «Նոր-Գար»-ի մասնախ-օսական բաժինը կ'աշխատենք առա-ւել կ'անդաւորենք: Ի՞նչպէս ենք համա-գրութիւն համակարգին գրութիւններ է ստացել մեր յայտնի գրականական անձերից Վարսամի յոգուածներէ առ-թով:

Ստացանք «Սկզբունք քրիստոնէական ուղղափառ հաւատոյ Հայաստանից և կեցեցեայ, աշխատարկեց Ստ. ա. քհ. Տէր-Ստեփանեան» Գիրքը յօրինուած է ծխական-եկեղեցական ուսումնարանների բոլոր բաժանումների և միջնակարգ ուսումնարանների առաջին դասա-անների համար: Գիրքը հրատարակուած է հինգերորդ տպագրութեամբ: Տպուած է սոյն 1890 թուին թիֆլիս, Մոսկու Վար-դանանի տպարանում: Տպուած մաքուր է, թուղին էլ վատ չէ, գիրքը զարդարուն է պատկերներով:

ԱՍԻՍԵՒՆԻՑ.—«Հիւս. գործակալու-թիւնը» հեղագրում է, որ այնտեղ հա-սել է Գ. Ի. Ալեքեյեւի հանքային ին-ժեռէր Նիկոլայի հետ: Նրանք պէտք է Անդրկասպեան երկրի վարչութեան թղթնաւթիմար մշակին: Գրիք Զուրի և Կարակումի տաճարանի ծածրի հա-նքերը:

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

ՅԻՄԵՆԻԱ.—Յիւսիպալում ներկա-յումս խօսակցութեան զլիարար առար-կան կազմում է Բերլինի բանտարկան խնդրի առթիւ գումարուած համախոր-հուրի վախճանը: Այդ համախորհուրդ պարզ կերպով յոյց է տուել թէ ճիշդն Թրանսիան ետ է մնացել բանտարկների զրոյթիւնը բարոյեցելու համար միւս երկրներում եղած որոշումներից: Թրան-սիական պատգամաւորները համախոր-հուրում շատ անգամ կանանց աշխա-տանքի ժամանակախիշրը կարճելու, գիշերային աշխատանքն արգելելու, ան-հաշիւահատներին աշխատանքի թողարար-ելու համար ամենափոքր տարիքը որո-շելու և այլ նման խնդիրներում հակա-ռակ ձայն են տուել Գերմանիայի, Ան-գլիայի պատգամաւորներին, որոնց ա-ռաջարկը չափազանց է թուացել նրանց: Իսկ Ֆրանսիական պատգամաւորները խիստ գոհ են մնացել այն ընդունելու-թիւնից, որ նրանց արել են Բերլինում մի-թիւ Սիմոնը, որ Ֆրանսիական պատ-գամաւորներից միւն էր, յայտնել է, որ Գերմանիայում իւր գրուածքներն աւելի լաւ են ուսումնասիրում քան Ֆրանսի-այում և Բերլինում իւր կենսագրութիւն աւելի լաւ գիտեն, քան իւր մօտիկ րա-րեկամները:

—Անցիալները բուլանական մասնա-ժողովի անդամները Ջերսի կղզին էին գնացել զեն. Բուլանի մօտ ճաշի Բու-լանի ճաշի լիւսի ասել է. «Ես իրի բա-րեկամներս, ինչպէս ամեն անգամ այս-տեղ հաւաքուելիս, խմեք այս անգամ էլ մեր թանկագին հայրենիքի կենացը, թող առաջին կենաց բաժանի առա-ջարկին Ֆրանսիայի համար, նրա բա-րութեան, նրա փառքի համար, որի

անունով մեղանիւյ ամեն մէկը պատ-րաստ է իւր անձը դոհ բերելու: Նա խմում եմ աղագին հասարակապետական կուսակցութեան կենացը, որն, ինչ ու-ղում են ամեն մեր հակառակորդներն, ա-ռաւել քան երբ և ինչ դօրեղ է այժմ, —միութեան և համերաշխութեան հա-մար, որոնցով միայն ապահովուած է մեր և հասարակապետութեան յաղթա-նակը:

ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

—Վեննայից հեղագրում են, որ իշ. Բիս-մարկի հրաժարականից յետոյ կիսապա-տանական ճանապարհով Վեննայում աշ-խատում են, որ Գերմանիայի և Աւստրի-այի միջև հաստատուած ներմուծուող ապրանքների վրայ տուրքը բարձրի:

—Պրագայից հեղագրում են, թէ 7000 բանտարկներից կազմուած ժողովում որոշուած է ձեռք թափել, որպէս զի բա-նտարկի օրական աշխատանքը 8 ժամ տեւ է մայիսի 1-ը տանու:

—Նոր տոււարով ապրիլի 1-ին Բիսմար-կի 75 տարին լրացաւ: Այդ օրը նա 4000 շնորհաւորական հեղագիր է ստա-ցել, 106 պալէստոր՝ ծրար և 312 փա-թիկով ամեն տեսակ ընծաներ, որոնցից շատը, զանգիւծուած տեղ չլինելու պատճա-ռով, առ ժամանակ ստիպուած են եղել կառատանք դնելու Յաջորդ օրը ստա-ցել է նոյնպէս մօտ 2000 հեղագիր, որ ծննդեան օրն անկարող են եղել նրան տալու:

—Վերջին ժամանակներս, ինչպէս ե-րևում է, Գերմանիայի և Անգլիայի միջև տարաձայնութիւններ են ծագել կամ գէթ ծագելու նշաններ են երևում Ան-գլիայի զաղթական քաղաքականութեան վերաբերմամբ: Գերմանիան իւր ծառա-յութեան մէջ ընդունելով Լիման-փաշային (դ-տ. Շնիցելերին), նրա առաջնորդու-թեամբ մի արշաւախումբ է ուղարկում Միջին Աֆրիկայ, որը ամենին գիւր չէ գալիս Անգլիային, որովհետեւ գրանով իւր ճանապարհն է կտրում:

Խմայիւր-հրատարակչի՝
ՍՊԱՆԿԱՐ ՍՊԱՆԿԱՐԱՆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԺԵՐՈՂԵԼ ՊԱՍՏԻԼՆԵՐ
ՆՈՐՎԵԳԻԱՅԻ ՍԱՔՈՒՐ ԶՐԻՑ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ

Ներդրում է ներշնչելու և կուլ տալու, միս ու թիւն, արծնիստի, կատարի, չնարդութեան, խոտոտութեան և կոկորդի բորբոքման դէմ և այլն:

Վերադառնում են այն գերազանցներին և բաղբիւրներին, որոնք ծանրացում են ստամոքսը և ներդրում չեն ունենում չնչառական գործարանների վրայ:

Սյդ պատիւները ծծե-լիս շնած օդը լցում է կուպրի գործընկերով և օդի հետ գնում է ուղղակի հիւանդ տեղերը: Ներդրու-թիւնն այս յատուկ ե-ղանակով և միևնոյն ժա-մանակ էլ իրեն բազա-լիւթ լինում, այդ պատ-ւիւններն օգնում են այն ամեն դէպքում, երբ խոր-հուրդ են տալիս կուպր գործածելու: Եստ օգտա-ար է ծխողներին, կո-կորդային գործարանները յոյնեցող անձերին և նրանց, որոնք աշխատու-թեան ժամանակ ստի-պուած են կոկորդը գոր-ղող թող և գոյրչի կուլ տալ: Սյդ պատիւ-նիւր Ֆրանսիայում և այլ երկրներում մեծ ընդու-նելով իւր գոյնը՝ ա-պացոյց է նրանց անի-ճելի վերադառնութեան:

Պահանջիւր գործարանային ընդունուած կնիքը:

Վաճառում է Ռուսիայի բոլոր գեղատեսիլում և զեղալաճառանքներում (Ա. 52819) 16—10

PASTILLES GÉRAUDEL
AGENT FOR INHALATION & FOR ASSU-
MENT BATHING & EFFICACE
GOUDRON DE NORWÈGE
Pharmacie Géraudel, Casterlin, Asch
Pharmacie, Imbition de Fournie
Laryngite, Phthisie
Catarrhe de la Voie
Bronchite, Asthme
Emphyseme, etc.
Prenez 2 à 3 Pastilles
avant et après les repas
et au lit.

L. GÉRAUDEL,
Pharmacie à Sainte-
Menehould (France).